Kniha: Na větrné hůrce

Předmět: Literatura, Rozbory

Přidal(a): valk

William Shakespeare (1564-1616)

- narozen ve městě Stratford-upon-Avon, Londýn
- anglický dramatik, herec, básník
- ženatý, dvě dcery a syn, kariéra v Londýně
- členem hereckého sboru *Služebníci lorda komořího (Lord Chamberlain's Men)*
- 154 sonetů, 38 dramat (komedie, tragédie, historické hry)
- různé lidské postavy – vychází ze životních situací
- autor mnoha nových anglických slovíček (generous)
- Alžbětinské divadlo: The Globe (Londýn) – dřevěná kruhová konstrukce, dnes třetí rekonstrukce, poprvé otevřeno 1599, shořelo během hry Henry III.
- Kupec Benátský, Othello (závist), Macbeth (moc a ambice), Hamlet (nerozhodnost), Sen noci svatojánské, Král Lear
- propracovaná psychologie postav, příčinou tragédie není náhoda, nýbrž lidská vášeň
- moderní adaptace (např.: West Side Story)

Literárně-historický kontext

Renesance a humanismus 14.-16. st.

- vznik v Itálii, rozšíření do Francie, Anglie, Španělska, Maďarska
- renesance (epocha) x humanismus (myšlenkový směr)
- rozvoj měst v Itálii, knihtisk (větší produkce knih), umělec = celebrita, podpora umění, originality, zámořské objevy, návrat k pramenům *ad fontes* Řecka a Říma

- návrat k antice (*znovuzrození*)
- důraz na lidský rozum, vzdělanost, intelekt, rozjímání, meditaci
- individualismus (postavy si prosazují vlastní zájmy)
- emancipace ženy; erotické motivy
- ideální panovník dodržující pravidla = etiketu
- Dante Alighieri (Božská komedie), Francesco Petrarca (Zpěvník), Giovanni Boccaccio (Dekameron), Francois Villon (Závěť)

Kupec Benátský (1597)

- **Literární druh:** drama
- **Literární typ:** komedie o 5 dějstvích/tragikomedie
- **téma:** neustálý boj mezi dobrem a zlem, mezi láskou a lstivou chamtivostí
- **motivy:** boj dobra a zla, spravedlnost, láska, lest, chamtivost, osvobození, křesťanství x judaismus, velkorysost x lakota

Kompozice

- chronologický postup (gradace)

Jazyk:

- vulgarismy, archaismy, monology/dialogy

Časoprostor:

- Benátky a Belmont, Itálie, 16. století

Postavy:

- **Antonio** – kupec benátský, křesťan, půjčuje peníze bez úpisů
- **Bassanio –** přítel Antonia, zadlužený šlechtic, zamilován do Porcie
- **Porcie –** krásná, mladá, bohatá dívka z Belmontu hledající ideálního ženicha
- **Nerissa –** Porciina společnice a přítelkyně
- **Shylock –** Žid, zákeřný lichvář, má dceru Jessicu

Děj (obsah) díla

- **Expozice:** Setkávají se Antonio, kupec benátský, a jeho přátelé. Dozvídáme se, že Bassanio (přítel Antonia) se zamiloval do dívky z Belmontu (Porcie), ale nemá dost peněz, aby se za ní mohl vydat a ucházet se o ni. Antonio je věrným přítelem Bassania, a proto se rozhodne mu peníze půjčit. On sám má ovšem celé své jmění roztroušené na obchodních lodích, a tak si i Antonio musí peníze půjčit.
- **Kolize:** Antonio a Bassanio přichází za Židem Shylockem, u kterého si chtějí peníze vypůjčit. Po dlouhých debatách Žid nakonec svolí a pokud nebude dluh včas splacen, bude oprávněn si vyjmout jednu libru masa z Antoniova těla. Mezi tím připravují přátelé Antonia útěk Shylockovy dcery a jeho sluhy z domu.
- **Krize:** Všechny Antoniovy lodě ztroskotají a datum splatnosti úpisu se přiblížil. Bude se tedy konat soud, který potvrdí nebo vyvrátí platnost úpisu a případné vymáhání dluhu – tedy libru masa. Sluha i dcera Žida utekli a přebývají teď v domě Bassania a Porcie.
- **Peripetie:** Žid za každou cenu trvá na dodržení úpisu. Na soud však přijíždí Porcie a její služebná převlečené za váženého soudce a písaře. Jsou perfektně obeznámeny s okolnostmi úpisu, a tak v něm naleznou kličku: řeknou Židovi, že má právo na libru masa, ovšem na nic víc. Nesmí tedy při krájení prolít ani kapku krve, jinak celý jeho majetek propadne Antoniovi. Žid nakonec vzdá úpis a vrací se domů.
- **Katastrofa:** Všichni přátelé a jejich sluhové se vrací do Belmontu, kde slaví veliký úspěch.